

מיסים ונבלאות

הלוואות חוץ-בנקאיות בידי יחידים-שינוי בכללי המיסוי

מאת אלכס שפירא, עו"ד וח"ח

המיסוי פתח בפני יחידים (וכאמור, לעיתים גם בפני חברות משפחתיות) אפיקי השקעה חדשים שלפני כן היו בלתי-כדאיים בשל חבויית המס הגבוהה. כך, למשל, יחיד עשוי להעדיף לתת הלוואה לצד שלישי (למשל: במסגרת הלוואת ביניים (Mezzanine)) במקום להשקיע את הכסף בפקידון בנקאי (הנושא, מטבע הדברים, תשואה נמוכה יותר), ולהתחייב, בכפוף לאי-קיומם של הסייגים הרלבנטיים, באותם שיעורי מס.

מובן שבמקרה זה, על אותו יחיד לבחון היטב את הסיכונים הגלומים בהלוואה כאמור.

* הכותב הינו הבעלים של משרד עורכי-דין, המתמחה בתחומי המיסוי השונים (מס הכנסה, מיסוי מקרקעין, מיסוי בינלאומי, מיסוי שוק ההון ומע"מ), מחבר הספר מיסוי שוק ההון (2006) ומקים ועורך אתר האינטרנט "מיסים" (www.capiTax.co.il).

יחויבו במס בשיעור רגיל ובמקרים מסוימים אף בדמי ביטוח לאומי ובדמי ביטוח בריאות אם ההלוואה תינתן לחברה שבה המלווה הינו בעל מניות מהותי (קרי: מחזיק למעלה מ-10% מאיזו מהזכויות בחברה). סייג נוסף בוחר את סיווגן של ההכנסות שמקורן בהלוואה: לפי סייג זה נדרש שההכנסות מההלוואה לא תהיינה הכנסות מעסק אלא הכנסות פסיביות. דהיינו, על ההלוואה לשאת אופי השקעתי-פסיבי ולא מסחרי-עסקי, וזאת כנגוד ממספר מבחנים שפותרו על-ידי בחי-המשפט בפסקי-הדין ששקטו בסוגיות אלו ובסוגיות מקבילות (כגון: בסוגיית ההבחנה בין "סוחר" לבין "משקיע"). יישומם של מבחנים אלה אינו פשוט ועל-כן יש לשקול קבלת חוות-דעת משפטית ממומחה מס שתבחן נושא זה ותאשר, כי אכן ההכנסות מההלוואה אינן מהוות בגדר הכנסה מעסק.

כאמור, שינוי כללי

בנקאי או באיגרות-חוב נסחרות. על-פי כללי המיסוי החדשים, אם מדובר בהלוואות הצמודות במלואן למדד המחירים לצרכן או למטבע-חוץ תחויב הריבית במס בשיעור 20% (25% מיום 1.1.2012 ואילך). ואילו הפרשי ההצמדה יהיו פטורים ממס, אם, לעומת זאת, מדובר בהלוואות שאינן צמודות במלואן כאמור, אזי הריבית (לרבות הפרשי ההצמדה החלקיים, ככל שקיימים) תחויב במס בשיעור 15%. בשני המקרים, הכנסות הריבית והפרשי ההצמדה אינן חייבות בדמי ביטוח לאומי ובדמי ביטוח בריאות. הזכאות לשיעורי המס המירביים של 15% ו-20% (25% מיום 1.1.2012) כמו גם לפטור ממס על הפרשי ההצמדה והיעדר החבות בדמי ביטוח לאומי ובדמי ביטוח בריאות כפופים למספר סייגים. על-כן, יש להקפיד שסייגים אלה לא יתקיימו. כך, למשל, הריבית והפרשי ההצמדה (ככל שקיימים)

בלתי-כדאיים בשל חבויית המס הגבוהה. עד לרפורמה במס הכנסה שמקורה בתיקון 147 לפקודת מס הכנסה, יחיד שנתן הלוואה לצד שלישי חויב במס בשיעור רגיל (או עד 50% בגין הריבית והיה פטור ממס (בכפוף למספר תנאים) בגין הפרשי ההצמדה. בנוסף, אותו יחיד חויב, במקרים מסוימים, בתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בגין הכנסות הריבית ו/או הפרשי ההצמדה כאמור. במסגרת הרפורמה במס (תיקון 147) נקבע, כי החל מיום 1.1.2006 ואילך, הכנסות ריבית של יחיד (ובמקרים מסוימים – גם הכנסות של חברה משפחתית) תחויבנה במס בשיעור מירבי של 20% (25% מיום 1.1.2012 ואילך) או 15% (שיעור זה לא השתנה ביום 1.1.2012). במקביל, נקבע פטור ממס על הפרשי הצמדה בידי יחיד. זאת, אף אם מדובר בהכנסות ריבית/הפרשי הצמדה שמקורן אינו בפקידון

בכתבה זו נידרש לשינויים שבוצעו בכללי המיסוי הקלים על הכנסות שמקורן בהלוואה שנתן יחיד לצד שלישי. כפי שנראה להלן, בעוד שבעבר הכנסות אלו חויבו במס הכנסה בשיעור רגיל ובמקרים מסוימים גם בדמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות, כיום, ובעקבות אותם שינויים, ההכנסות חייבות במס בשיעור נמוך יותר ואינן כפופות עוד לתשלום דמי ביטוח לאומי/בריאות. שינוי כללי המיסוי פתח בפני יחידים אפיקי השקעה מעניינים שלפני כן היו

קן השתלמות במוקד: "רום" - לעובדי רשויות מקומיות

מאת: גלעד מאיר

מנפיקים 0.4%, גזית גלוב 0.4%, אלוני חץ 0.53%, שיכון ובינו 0.49% ואי די בי פיתוח 0.43%. 39 אגרות חוב שונות לא צמודות עם מח"מ 3.84 ותשואה לפדיון של 5.46. האגרות הבולטות הן מזרחי טפחות 0.81%, פרטנר 0.59% וכללביט 0.63%. 22 מניות שונות ממדד ת"א 25, קימות עם חשיפה של 11.95%, כאשר הבולטות הן טבע 1.69%, פריגו 1.4% ופועלים 1.04%. קיימות 37 מניות ממדד ת"א 75 עם חשיפה נמוכה של 1.89% וממניות היתר רק 0.27%. כאשר הבולטות הן לחו"ל מתבצע על ידי רכישת תעודות סל ונכון לסוף השנה כ-70% מתעודות הסל הן צמודות מדד חו"ל.

מושקעות באגרות לא צמודות. 20.6% מהאג"ח הממשלתי לא צמוד עם 3.28 מח"מ ותשואה לפדיון של 3.19. באגרות הבולטות הן בממש"ק 2.63%, 0.312, 2.59% שחר 2682 ו-1.94% ממש"ק 0.115. 9.85% מושקע באגרות חוב צמודות עם מח"מ 3.01 ותשואה לפדיון של 0.94. האגרות הבולטות הן 4.27% ממש"צ 0.0614, 2.68% גליל 5.472.

באגרות החוב ישנו פיזור גבוה של 97 אגרות שונות צמודות מדר שמהוות 13.44% עם מח"מ 4.11 ו-5.34. תשואה לפדיון. ההחזקות הבולטות הן לאומי מימון 0.4%, דיסקונט

כיום הקרן מנהלת את החשיפות בשמרנות יחסית לעומת שנה שעברה והקטינה את החשיפות בכ-10% בממוצע.

ניתוח קרן השתלמות רום קלאסי

נכון לרבעון האחרון לשנת 2011 החשיפות הקרן ההשתלמות רום קלאסי השקיעה מעל 30.4% אג"ח ממשלתי סחיר, 21.18% אג"ח קונצרני סחיר, 15.3% מניות סחיר, 10.13% תעודות סל, 2.12% מצרים מובנים. 9.05% מושקע באג"ח קונצרני לא סחיר ו-2.54% בקרנות השקעה לא סחיר. רוב אגרות החוב הממשלתיות

ודמי הניהול הממוצעים עומדים על 0.41% בשנה. המטלול הכללי נקרא רום קלאסי כאשר החשיפה במרץ עמדה על 28.19% מניות ו-37.03% אג"ח קונצרני מדרוג גבוה. רום רביד אג"ח מהווה את הפתרון השמרני כאשר 83.17% מושקע באג"ח ממשלתי שכחציו צמוד מדד. רום מניות מהווה את הפתרון הספקולטיבי כאשר החשיפה למניות עומדת על כ-93% מניות עם חשיפה גבוהה לחו"ל 34.41%.

במהלך 12 החודשים האחרונים קרן ההשתלמות סובלת מפדינות של כ-40 מליון שקלים ובשכלול הירידות של 2011 הקרן הצטמצמה בכ-100 מליון שקלים.

כמידי חודש, סוקר קופה שמובילה בתחומה או קופה ששייכת לקטגוריית ענפי זה או אחר. קרן ההשתלמות רום נוסדה בשנת 1980 כפתרון לעובדי הרשויות המקומיות, והאיגודים הסובבים כגון הכבאים, התברואה, תכנון ובניה והמועצות הדתיות וכיום סך הנכסים המנוהלים עומדים על כ-4.2 מליארד שקלים. הקרן חורטת על דגלה את הרעיון של תרומה לרווחת העובדים ולא לחלוקת משכורות מנופחות למנהלים הבכירים.

כיום לקרן ההשתלמות 3 מסלולים